

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"ח חשון תשפ"ג | דף היומי בבלי: נדרים כח | דף הכולל: נדרים ב.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן ס"ח עד תחילת סימן ס"ט.
מוסר: שמירת הלשון - פרק ב' 'וזה לשון' עד פרק ב' 'ובפרשת אמור'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער התשובה פרק י סוף פרק י

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

זה האיש שאני ממש מקנא בו, אבל באמת באמת מקנא! | 2532

קנאה שמרבה חכמה

העורך של 'הפותח' שאל אותי במי אני
מקנא. הסתכלתי עליו, לא הבנתי מה הוא
רוצה. ואז הוא אמר לי: "אנחנו הולכים לכתוב
על אנשים שאנחנו מקנאים בהם"...

זה האיש שאני ממש מקנא בו, אבל באמת באמת מקנא!

אבל אני כן יודע, שהוא כנראה האיש עם גן עדן מהגדולים
בדור שלנו...
האיש הזה זה האיש שהקים את 'קול הלשון'.
תקשיבו... זה לא יאומן. הוא קם אי שם לפני כמעט ארבעים
שנה, והחליט להקים ארגון קטן, אט אט הלך הארגון והתפתח עד
שהגיע לממדים בלתי נתפסים...
לפי הנתונים הידועים, במאגר השיעורים של 'קול הלשון' יש
כיום מיליוני שיעורי 'אודיו', כלומר הקלטה בלבד, ועוד מאות
אלפי שיעורי וידאו...
המאגר כולל שיעורים מאלפי רבנים, כאלו שנפטרו עוד לפני
שהוקם הארגון וכאלו שנמצאים עכשיו בתחילת הדרך ועוד
עתידיים להיות גדולי הדור בעוד 40 או 50 שנה.
שיעורים לגברים, נשים, ילדים, בש"ס, בעיון, בבקיאות,
בהלכה, במסכתות נדירות, בספרי מוסר וחסידות, בספרי קבלה...
השיעורים הם במגוון רחב של שפות, מעברית, יידיש ואנגלית,
דרך צרפתית ספרדית ורוסית, ועד פורטוגזית איטלקית ואמהרית.

מאת: יוחנן וסרמן

העורך האחראי של 'הפותח', שאל אותי במי אני מקנא.
הסתכלתי עליו, מה הוא רוצה? ואז הוא אמר לי: אנחנו הולכים
לכתוב על אנשים שיש מה לקנא בהם. אז ישבתי וחשבתי,
ומצאתי אותו.
חשבתי שבעצם יש אנשים רבים שאני מקנא בהם. בכל אחד
אני מקנא מסיבה אחרת. אחד יש לו ילדים שכל אחד מהם הוא
תלמיד חכם מופלג בפני עצמו. הלוואי עלי. השני יש לו כישרון
מדהים לסיכום סוגיות והוא שולט במסכתות רבות בש"ס
בבהירות מופלאה. יש אנשים שאני מקנא בהם על הסבלנות
שלהם, על היכולת שלהם לשמוח בכל מצב ועוד ועוד.
אבל הפעם אני רוצה לספר לכם על אחד האנשים שאני הכי
מקנא בהם.
האמת שאני לא יודע אפילו איך קוראים לו ואיך הוא נראה.
הוא חסיד או ליטאי? אולי ספרדי או תימני? הוא תלמיד חכם
מופלג או לא? אני לא יודע... באמת!

ומה שיותר מדהים בכל הסיפור הזה, שאין ילד חרדי שאינו יודע מה זה קול הלשון, אבל אף אחד לא מכיר מי עומד מאחוריו, למי זה שייך? פשוט מדהים.
רגע, לפני שסיימתי את הכתבה.. אומר לי העורך, תשמע אני מכיר את הבעה"ב של קול הלשון.. והוא באמת צנוע ועניו ביותר, והוא מתגורר כיום בירושלים...
בקיצור, אם עוד לא הבנתם, אז תדעו שאני ממש מקנא בו, אבל באמת באמת מקנא!
אשריכם ישראל!!
(אם גם אתם מקנאים במישהו, או כל תגובה נשמח לקבל במייל leib1964@gmail.com

מדי יום, משתמשים במאגר של 'קול הלשון' אלפי או רבבות בני אדם, ובסך הכל נצברות בכל יום מאות אלפי, אולי אפילו מיליוני דקות של שמיעת שיעורי תורה על ידי יהודים בכל רחבי העולם.
יש להם קווי טלפונים, עמדות הטענה, שידורים ישירים, וכל מה שיהודי מעוניין וצריך. כמוכן שמאחורי המאגר הזה עומדים אנשים רבים שטיפחו, תפעלו, תחזקו והביאו את הפרויקט המדהים הזה למצב שבו הוא נמצא היום. בכל אחד ואחד מהם אני מקנא באופן פרטי, אבל ביתר שאת אני מקנא באיש שהתחיל את כל זה ביום בהיר ושקט, שבאותו הזמן בוודאי לא היה לו שמץ שלם מושג שזהו יום היסטורי.

תזכורת לנבחני דרשו

מבחני דרשו יתקיימו ביום חמישי ל' בחשון, קנין תורה ביום שישי א' בכסלו

מבחן דף היומי קנין תורה מס' 35:

הדף היומי: מסכת כתובות קז. - מסכת נדרים כה:

קנין משניות: מסכת עדויות פרק ה' משנה ו' - פרק ח' משנה ו'

מבחן קנין חכמה מס' 35:

ספר חובת הלבבות: שער התשובה פרק ד' עד שער התשובה סוף פרק ט'

מבחני הדף היומי בהלכה מס' 9:

משנה ברורה: סימן נ"ח עד סימן ס"ז

מוסר: שמירת הלשון חלק א' שער התבונה פרק י"ג "זזה לשון"

עד שער התורה פרק ב' "ואיתא במדרש"

מבחני דף הכולל מס' 27:

הדף היומי: מסכת כתובות פז. - קיב:

מבחני חבורת ש"ס מס' 5:

מסכת בבא קמא מה: - נח.

מבחני דף היומי ירשלמי מס' 1:

מסכת ברכות דף א - יא:

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

יש משהו שכל אחד מצפה לו: הרופא שהציל את חיי החולה, האשה שניקתה את הבית לפני שובו מכר, הילד שאסף את הצעצועים והנער שוויתר על תורו לקשיש

הר' ד"ר עוז מרטין על משהו קטן שכולם מצפים ומחכים לו

האישה המדוברת ריחפה על גלי המחמאות כל אותו הערב, והרגישה מעולה עם עצמה. היא אכן כזו, הלא? משפחתית, טובת לב ובעלת ידי זהב, וכל השולחנות הערוכים וכל המנות המעוצבות נכחו שם כדי להעיד שאכן כך הם פני הדברים.

אבל כל אירוע מסתיים, בסופו של עניין, וגם האירוע הזה לא היה שונה. האישה קיפלה את המפות, גלגלה את הראנים וחזרה מאולם האירועים אל ביתה. ובבית לא חיכו לה נרות צפים ושושנים ורודות, אלא בגדים מתגלגלים על רצפת הכניסה וכלים מגובבים בכיורים, ילדים מתקוטטים ופרצוף חמוץ של השכנה שלא מסתדרת אתה לאחרונה.

בכל ערב רגיל היא היתה מסתדרת עם כל זה, גיבורת האירוע; אבל הערב הזה, אחרי המחמאות הרבות ואחרי ההרגשה הנהדרת שהן נתנו לה - היה לכל כתם על הרצפה ולכל דציבל מיותר של המתבגר משמעות גרועה וקשה: חשבת שאת מוצלחת? טובה? מוכשרת? תראי כמה את לא. איזה כישלון את. כיצד נתת למחמאות לבלבל אותך?

וזו הבעיה של רבים מאתנו עם מחמאות: אנחנו רואים בהן מראה גדולה וצלולה, שבה משתקפת דמותנו ואישיותנו כולה - והנה אנו מגלים כי אין קשר בין המחמאה למוחמא. אבל זו הטעות שלנו.

הרגע שבו קיבלנו מחמאה - הוא לא הרגע שבו עומדת אישיותנו למבחן. היא לא עומדת למבחן אצל אף אדם, אף פעם, ולכן אין בנמצא איש שיעניק לה ציון. האדם שהחמיא לנו ממש לא התכוון להתייחס למכלול הפעולות שעשינו או שלא עשינו בימי חיינו.

הוא בסך הכל ראה מול עיניו פעולה נאה שלך, גילוי של מידה טובה, ביטוי של צד מסוים באישיותך - ועליו, רק עליו, הוא החמיא לך. אין קשר בין הכישלונות של שלושם לבין המחמאה של היום. תגידו: זה בדיוק העניין. אם האדם שמחמיא לי בכלל אינו מכיר אותי, אלא רק חלקיק קטן כל כך ממה שאני, ואם הוא אפילו לא מבין שהחלקיק הזה לא מעיד על כלום - למה שאקבל את דעתו עליי? למה שאהנה מהמחמאה שלו?

התשובה היא: כי זה לא משנה. אתה, כמו כל אחד, זקוק להכרה במאמצים שלך; ואין שום סיבה שלא תהיה ראוי להכרה במאמץ הנוכחי שלך, רק כי לפניו ואחריו היו לך כישלונות כאלה ואחרים.

גם אם יש בנו הרבה מה לשפר, מותר לנו ליהנות מהעובדה

יש משהו שכל אחד מצפה לו: הרופא שהציל את חיי החולה, האישה שניקתה את הבית לפני שובו של בעלה, הסופר שכתב רב מכר, הילד שאסף את הצעצועים, הנער שוויתר על תורו לקשיש - כולם מחכים למחמאה.

מחמאה היא אישור. היא מאשרת לנו שפעלנו בצורה טובה, ושיש מי שרואה זאת ומעריך אותנו. כל אדם, בכל גיל ובכל מעמד, צמא לאישור כזה.

אנחנו לא רק מחכים למחמאה. רבים מאתנו גם עושים מאמצים פעילים כדי לזכות בה. אנחנו ניידע את הבוס בשירות היוצא מן הכלל שהענקנו ללקוח, נספר לבני המשפחה כמה קשה עבדנו בשבילם, נתאר לידידים מה עשינו בעבור הילדים החופש הזה וכמה לא פשוט זה היה, ומתחת לכל הדיבורים הללו נסתיר היטב את הבקשה: אנא, תחמיאו לנו.

אלא שבאופן מוזר מאוד, כשאנחנו כבר משיגים את המחמאה המיוחלת - הרבה פעמים נהיה לנו רע על הלב.

באופן אבסורדי למדי, אנחנו מגלמים בו זמנית שני תפקידים הפוכים במעשייה הידועה על בגדי המלך החדשים:

אנחנו המלך, שרוצה מאוד להתהדר במחלצות הדורות - להלן: לקבל מחמאות על מעשינו.

אך אחרי שנראה לנו שהשגנו את מבוקשנו, וכולם מריעים לנו על מעשה יפה שעשינו - אנחנו מתגמדים עד לגודלו של הילד הקטן, וצועקים בתדהמה: "אבל למלך אין בגדים!"

על מה אתם מחמיאים לנו, מצחיקים? על מה התרועעות? נו, עשינו משהו טוב אחד. קטן. בסדר. ומה עם אלפי הדברים שאנחנו לא עושים? מה עם מאות המקומות שבהם אנחנו כישלונות מהלכים? עם עשרות החסרונות שאנו לוקים בהם?

המחמאות שקיבלנו רק מדגישות לנו את כל המחמאות האבודות שלעולם לא נזכה בהן, כי אנחנו כל כך לא ראויים להן. הכי גרועות הן המחמאות המתחזות: אלה שבתחילה הן מתוקות לנו עד מאוד, ואחרי זמן קצר מתפוגגות לדרכן ומשאירות לנו רק טעם רע בפה.

אישה אחת הכינה סעודת שבע-ברכות מושקעת לגיסתה. האירוע היה מדהים והאורחות היו מלאות התפעלות. הטעמים, העיצובים, הרעיונות, הכלים, הפרחים! אין כמוך, הן אמרו לה והוסיפו עוד כהנה וכהנה מחמאות על טוב לבה, על זהב ידיה ועל המשפחתיות המבורכת שלה.

כל כך 'לא בסדר', יכול לקחת אותה למקום אחר: לראות בה גורם מתדלק, שמדברן לחזור שוב על ההישג ולשפר את העשייה גם להבא.

במקום להדוף את המילים הטובות, הוא יכול להגיב עליהן: "תודה על המחמאה, אשמח להיות ראוי לה גם בעתיד".

משפט כוח:

מחמאות יכולות לדחוף אותך קדימה, אם לא תתעקש להדוף אותן אחורה.

(פרק זה הינו חלק מהספר "רגעים של כוח" מאת ד"ר עוז מרטיין, רופא ופסיכותרפיסט יועץ ליחידים ולזוגות. לרכישת הספר ולקבלתו במשלוח לבית: 058-7676321)

שכרגע הבאנו לידי ביטוי נקודה אחת יפה מאישיותנו. כן, המחמאה מגיעה לנו ביושר.

מילון מונחים:

אישור - פעולה שאדם מבצע כלפי אדם אחר, בדיבור או במעשה, כדי להעניק לו הכרה בערכו. הצורך באישור קיים אצל כולנו כבר מגיל הינקות.

מחמאה - אחת הדרכים לאשר לאדם שהוא בעל ערך.

משהו לקחת לדרך:

מי שמרגיש ממש לא בנוח לקבל מחמאה בזמן שהוא מרגיש

לידיעת נבחני הדרף היומי במסכת נדרים

לתשומת לבכם:

מסלול א - נבחנים על הר"ן במקום רש"י. מסלול ב - נבחנים על הר"ן ועל התוס' שנמצא בשולי הדרף

כמו"כ במסכת הבאה, מסכת נזיר לא לומדים את פירוש המפרש.

מסלול א' - נבחנים על פי' התוס' ללא המשא ומתן שבהם, כלומר לא כולל תוס' המביאים קושיות.

מסלול ב' - נבחנים על כל דברי התוס' בשלימות, כולל חלק הקושיות.

הסיפור היומי

אני שתקתי, לא עניתי להם. לא עניתי לגאון הגדול רבי אליקים כהנא שליט"א ראש ישיבת 'שער הרחמים' וגם לא לגאון הגדול רבי ברוך כהן שליט"א ראש ישיבת 'שער הפרחים'. אבל בלב שלי אני יודע את האמת

הסיפור המיוחד על אליקים וברוך, על הישיבות של פעם, וזוהו זה מלמד אותנו

ולשוחח באמצעותו שיחה טלפונית בלי להתחבר לשום חוט או כבל כלשהו, היינו קושרים את ידיו ורגליו ושולחים אותו לאשפוז בכפייה.

ההגבלות אצלנו היו על סוג ה'ווקמן'. אם אתם לא יודעים מה זה, תשאלו את אבא והוא יסביר לכם.

לא הגבילו אותנו בסגנון לבוש, כי לא היה דבר כזה 'סגנון לבוש'. לכל בחורי הישיבה היו בגדים זהים, המונח 'מותגים', הומצא מאוחר יותר, או לפחות חדר לעולם הישיבות מאוחר יותר.

אה, מזגן כבר כן היה בדור שלי, אבל לא בפנימייה של הישיבה. אפילו לא בבית המדרש... זה היה משהו שרק יחידי סגולה נהנו ממנו באותן שנים.

נו... אז מה אני רוצה לומר לכם בזה, שאני כבר קצת זקן ושהזקן שלי כבר ידע ימים כהים יותר? לא בדיוק.

יוחנן וסרמן

אצלנו בישיבה, לא היה שום איסור על 'נגנים' או טלפונים סולואריים, גם לא היו שום כללים לגבי צבע הצעיף וסגנון הנעליים. בחדרי הפנימייה לא היתה שום הגבלה לגבי שעות הפעולה של המזגן. עשינו חיים!

בטח אתם חושבים שלמדתי בישיבה לבחורים חסרי גבולות. אולי איזה סוג של ישיבה לבחורים שלא מסתדרים עם המסגרות הרגילות...

אבל לא. זאת היתה ישיבה סטנדרטית לחלוטין, אפילו אחת הטובות ביותר...

אז למה באמת כל הדברים האלו לא נקבעו בתקנון מסודר על ידי הנהלת הישיבה?

בעיקר בגלל שאז עוד לא המציאו את ה'נגנים', ואם מישהו היה מספר לנו שיש לו מכשיר טלפון שאפשר לטייל אתו ברחוב

אליקים וברוך

אני רוצה לספר לכם את הסיפור של שני חברים שלמדו איתי בישיבה. מאחר והסיפור הזה כולל גם חלקים פחות חיוביים, וכדי שלא להיכשל חלילה בלשון הרע, אני קורא להם בשמות בדויים. לאחד נקרא 'אליקים' ולשני נקרא 'ברוך'. כמו כן אני משנה פרטים נוספים, כדי לטשטש את הזהות שלהם.

שניהם היו בחורים מאוד טובים, זכיתי ללמוד בחברותא גם עם אליקים, וגם עם ברוך, וכך היתה לי האפשרות אפילו להשוות ביניהם.

ההבדל ביניהם היה בעיקר ברקע ממנו באו. אליקים היה בן של ראש ישיבה מפורסם, אביו נחשב לאחד מגדולי הלמדנים בעולם הישיבות, באותה העת הוא אפילו הדפיס את הספר השני או השלישי שלו, ואני זוכר עד היום את ארשת החשיבות שהיתה נסוכה על פניו של אליקים כשהוא הביא את הספר החדש של אבא שלו, וקבע לו מקום באוצר הספרים של הישיבה.

לעומתו ברוך בא ממשפחה מאוד פשוטה. אבא שלו היה מתפרנס מתיקון אופניים ועגלות של תינוקות, ואמא שלו היתה עובדת ניקיון.

כולנו הכרנו את הרקע של שניהם, אבל לא ייחסנו לזה חשיבות רבה. שניהם היו אהובים וברורים, שניהם היו מטובי הבחורים בישיבה, וזכו ליחס מכבד. אף אחד לא לעג לברוך חלילה וחס בגלל הרקע הפשוט שלו, ואף אחד לא קינא באליקים יתר על המידה בגלל הרקע המכובד שלו. פירגנו לו מכל הלב, ודווקא ראינו בכך כבוד גדול שראש הישיבה המפורסם שולח את הבן שלו ללמוד דווקא בישיבה שלנו, מה שאומר שזאת באמת ישיבה מאוד טובה... גם אליקים וגם ברוך, היו לומדים בכל הסדרים מתחילה ועד סוף ללא הפסקה, כולל סדרי לימוד שקבעו לעצמם בשעות בין הסדרים. שניהם היו משקיעים מאוד בלימוד, מתאמצים וגם זוכים להצלחה גדולה מאוד, שלא מנעה מהם להמשיך ולהתאמץ, להרוויח עוד כמה דקות של לימוד, ולהרחיב ידיעות בתורה הקדושה.

אבל היה ביניהם עוד הבדל קטן מאוד... היכולת לקבל! כשהמגיד שיעור היה אומר איזו סברא משל עצמו, ההבדל היה זועק לשמים. ברוך היה מתייחס אליה ברצינות רבה. לפעמים הוא קיבל אותה בהסכמה ולפעמים טען כנגדה תוך שהוא מנסה להבין אותה לעומק.

שווה בין שווים

לעומתו, אליקים היה מתייחס לסברות הללו בביטול. 'בסדר', המגיד שיעור אומר ככה, אנחנו לא חייבים לקבל את דעתו, זה בכלל לא משנה מה הוא חושב. אפשר להמשיך הלאה...".

גם כשהמגיד שיעור לא אמר את דעתו שלו, אלא רק למד פשוט באחד הראשונים, אליקים תמיד היה מפקפק בהסברים שלו. מי אומר שזה מה שהתכוון אותו 'ראשון' לומר, אולי הכוונה אחרת.

גם ברוך היה שואל, אבל הגישה היתה שונה. ברוך ניסה לברר, להתעמק, להבין. הוא התייחס למגיד שיעור ברצינות רבה וניסה להבין אותו, ואילו אליקים...

כך היה לכל אורך התקופה בה למדנו יחד בישיבה. ברוך היה תמיד מנסה להבין כל סברא שאמרו לנו רבותינו הר"מים וראש הישיבה, ואליקים לא היה מתלהב מהסברות שלהם, ומטיל ספק באופן בו הבינו את דברי הראשונים.

ברוך היה כותב את הסיכומים ולא ויתר על כל חידוד או תובנה של הר"מ, ואליקים גם הוא היה כותב סיכומים, אבל הוא לא הכניס בסיכומים שלו את ה'סברות' של מי שלדעתו לא זכה להגיע ליכולת למדנית גבוהה מספיק.

אני זוכר שבאותה התקופה, התפלאתי מאוד על אליקים למה הוא מזלזל ככה ברבני הישיבות. אפילו שאלתי אותו באחת הזדמנויות, והוא הסביר לי שמאחר והוא יודע שהוא צפוי לקריירה מכובדת בעולם הישיבות כבנו של ראש ישיבה חשוב ונערץ וכבחור שנחשב לאחד הטובים בישיבה, בוודאי גם הוא יזכה שנים אחדות לאחר חתונתו להתמנות כר"מ ובהמשך כראש ישיבה, ולכן הוא שווה מעמד לרבני הישיבה שלנו. הם אומנם קצת יותר מבוגרים, יש להם קצת יותר ניסיון ואי אפשר לבטל אותם לגמרי, אבל הם בדיוק כמוהו, הם מגידי שיעורים וגם הוא עומד להיות מגיד שיעור ממש בקרוב...

סיבה ותוצאה

עברו שנים, כולנו זכינו להתחתן בשעה טובה, גם אני, גם אליקים וגם ברוך. אנחנו אפילו שומרים על קשר למרות שמאז כבר חלפו כשלושה עשורים, פלוס מינוס.

אליקים אכן זכה לשם ולתהילה, כוכבו זרח בעולם הישיבות כר"מ צעיר ולמדן בעל שם. 'הבן של' התגלה כתלמיד חכם לא קטן בכלל, ואנחנו כולנו שמחנו בשמחתו.

ברוך לעומתו היה 'בן בלי שם', הוא הצליח להשתחל לאיזה כולל מכובד, ולמד שם בשקידה מבוקר ועד ערב, אברך כולל רגיל מן השורה, בלי שום משרה, תואר או הדר.

אחרי שנתיים, שמעתי מאליקים שהוא עובר לישיבה אחרת. לרגע חשבתי שהוא מאוד מבוקש ומישהו החליט לחטוף אותו מהישיבה הקודמת בה לימד, אבל אז הודה אליקים באוזני ש... בישיבה בה הוא משמש כר"מ כבר שנתיים, רמזו לו שכדאי שימצא לעצמו מקום חדש, כדי שלא יצטרך לחזור לכולל כאחרון האברכים... אין להם משרה פנויה עבורו לשנה הבאה.

כך הוא עבר מיישיבה לישיבה, עד שלבסוף הצליח להתברג בישיבה אחת לאורך ימים ושנים, אבל בשיחות שהוא מקיים איתי הוא מספר לי שהבחורים לא אוהבים לשמוע אותו. הם מעריכים אותו, הוא בהחלט נחשב ללמדן בקנה מידה, אבל משום מה, החידושים שלו לא זוכים למצוא חן בעיני הבחורים, הם לא אוהבים את הסגנון שלו ואת הצורה בה הוא מלמד...

ומה קורה עם ברוך? ובכן, בכלל בו הוא לומד, יש גם אברך

אני שותק, לא עניתי להם. לא עניתי לגאון הגדול רבי אליקים כהנא שליט"א ראש ישיבת 'שער הרחמים' על התהייה שלו, וגם לא לגאון הגדול רבי ברוך כהן שליט"א, ראש ישיבת 'שער הפרחים' על התהייה ההפוכה שלו.

אבל בלב שלי אני יודע את האמת. והאמת היא שכל אחד מהם זוכה לתלמידים שמשקפים בדיוק את האופן שבו הוא למד אצל רבותיו. אחד היה מכבד אותם ומערץ אותם, שנה בצמא את דבריהם וזכה לצמוח למרביץ תורה גדול בעצמו, והשני, ובכן... אתם כבר מבינים לבד את ההמשך, וגם מבינים לבד, למה אני מספר לכם את הסיפור הזה, ואיזה מוסר השכל אנחנו צריכים להוציא ממנו. (כל השמות כאמור, בדויים)

שאחיו מכהן כראש ישיבה מפורסם מאוד, ואותו אח 'שידך' בין החבר שלו אליקים ובין אחיו ראש הישיבה. בתוך זמן קצר, הפך ברוך, שאביו היה מתקן אופניים, לר"מ באחת הישיבות הטובות ביותר. הבחורים מחזרים אחריו, נדחקים בשיעורים שלו, ושותים בצמא את כל דבריו.

גם עם ברוך אני משוחח מדי פעם. הוא לא מבין למה הבחורים כל כך רודפים אחריו. "אני לא אומר סברות כאלו מיוחדות, אני גם לא מחדש חידושים כאלו יוצאי דופן. אני בסך הכל כמו כל אברך שלומד כבר שנים רבות בכלל, זוכה לומר את המהלך של הסוגיות בצורה חלקה, ולסכם אותן בצורה ברורה. למה הם כל כך מתלהבים מהשיעורים שלי? אין לי שום הסבר לזה?".

יהלומים מגדולי ישראל

**אני הולכת להרחיק את המטגן מהישיבה",
איימה הרבנית, וביקשה לקבל אודותיו פרטים...**

על הוויכוח עם הרבנית של כפר חסידים והפסק המדהים של המשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל

הישיבה עוד בתקופתה ב'זכרון יעקב'. לאחר הסתלקותו באייר תשט"ו, נישאה להגאון רבי שמואל דוד ורשבצ'יק זצ"ל - ראש הישיבה ב'כפר חסידים'.

היתה חשוכת ילדים ובמשך עשרות שנים גם אלמנה. מה שמילא את יומה, מוחה וליבה, היה ניהול חדר האוכל. הפדנטיות היתה חשובה לה, כך הקפידה שנים ארוכות שבארוחות ישתמשו בכוסות זכוכית ולא בפלסטיק וכדומה. היא גם הקפידה על כללי וסדרי המטבח ומחתה כאשר סטו מהם. אחד הכללים היה - שלבחור שבידו המפתח של המטבח אסור למסור אותו לאף אחד. לילה אחד זה קרה: ריח של טיגון מכיון מטבח הישיבה עלה באפה. לא ברור איך זה התרחש, הלוא ביתה לא היה צמוד למטבח, אך גופא דעובדא הכי הוי. כנראה ערכה במקום 'סיור לילי' וגילתה עקבות עשן...

תיכף מיהרה לזמן לפנייה את הבחור שאחראי על סידור השולחנות וביקשה לברר מה בדיוק התרחש. לבחור לא היה מושג מה מי מו. אבל היה עוד בחור שהיה בידו מפתח. בחור אחראי שהרבנית מינתה אותו לקפוץ מידי פעם ולבדוק שהכל בסדר, שחתולה תועה לא חדרה דרך החלון וכדו'. מיהרה וקראה לו. הממונה הזה כן ידע על הנעשה, אך ממש לא היה אחראי

כפר חסידים, לפני 25 שנה. חדר האוכל של ישיבת 'כנסת חזקיהו' נעול על מסגר ובריה. בחור אחד ויחיד נוכח שם, מחלק את הסכומים על השולחנות לקראת ארוחת בוקר של מחר. מכין צלחות. כוסות וכו'.

צוות הפועלים במטבח היה עוזב לאחר ניקוי חדר האוכל לאחר ארוחת ערב. הצוות שהגיע בבוקר לא הספיק להכין את השולחנות. כיוון שכן, היה התפקיד מוטל על אחד התלמידים, שאף זכה מצד הישיבה ל'מתן שכרה בצידה' סמלי.

בתום סדר שלישי, ולא לפני, היה מוטל עליו להיכנס לחדר אוכל. לשם כך הפקידו בידיו את אחד האוצרות הכי יקרים בעולמו של 'ישיבה-בחור': את מפתח חדר האוכל!... לפני כן הותנה עמו - בתנאי קודם למעשה והן קודם ללאו - שלא יאפשר לבחורים להסתובב במקום, ולעשות שם כבתוך שלהם...

'הרבנית' בעולמו של כפר חסידים זה לא שם כינוי אלא שם דבר. הלוא היא מרת חנה עליה השלום, בתו של הגאון רבי חזקיהו יוסף משקובסקי זצ"ל - שעל שמו נקראת הישיבה. עם הגיעה לפרקה נישאה להגאון רבי נח שמעונוביץ זצ"ל - ראש

יש לחשוש ל'אוזניים לכותל', אבל כבקשתו נכנסים לחדר. 'חדר רמ"ים' ממוקם בסמוך להיכל הישיבה. בחדר מונחת גם מיטה מוצעת לטובת ר"מ שמיצה את כל כוחותיו בסוגיה וזקוק לכמה דקות מנוחה וכדו'. המשגיח מורה לבחור לשבת על המיטה ומבקש לשמוע את השאלה. הוא מספר על הוויכוח שלו עם הרבנית, ומבקש לקבל פסיקה האם זה 'לשון הרע' לחשוף את שם המטגן?

בתגובה מתחיל המשגיח להסתובב בחדר הלך ושוב. הוא פוטר בידיו בתנועה אופיינית וכל כולו מרוכז, כביכול איננו בעולם הזה. הבחור מציץ לכיוונו ולא ממש קולט על מה הסער? האם הוא שאל שאלה שכל העולם כולו תלוי בה?

לפתע נעצר המשגיח באחת ואומר: "כן. שייך שלפעמים בחור יתום מאמא זקוק לאוכל חם ולכן טיגן לעצמו חביתה" --- "הצטמרתי" - הוא משחזר - "ישבתי על המיטה וממש רעדתי. רוח הקודש' גלויה הופיעה בבית מדרשו! הרי רק אני ידעתי מיהו המטגן - ורק אני ידעתי שהוא אכן בחור שהתייתם לא מזמן מאמו!" (מפי בעל המעשה הרה"ג רבי יוסף וינברג שליט"א). (מאת הרב רפאל ברליון. מתוך מוסף שבת קודש של יתד נאמן, פרשת תולדות תשע"ח)

לכך. הוא לא מסר את המפתח, שכן המטגן התגנב דרך פתח אחורי ממנו הכניסו הספקים סחורה. הממונה סירב לשתף פעולה בחקירה.

"אני הולכת להרחיק את המטגן מהישיבה", איימה הרבנית וביקשה לקבל אודותיו פרטים. הבחור שידע פרק ב'הלכות והליכות כפר חסידים' השיב לה בקול בוטח: "אני יודע מי המטגן אבל זה לשון הרע!"

"מה זאת אומרת? אני צריכה לדעת מי זה!"

"לשון הרע"!!!

בלית ברירה אמרה: "טוב, תיגש למשגיח והוא יחליט אם זה לשון הרע אם לא".

למחרת בבוקר.

תפילת שחרית הסתיימה. הממונה ניגש למשגיח הגאון הגדול רבי דב יפה זצוק"ל ואמר שיש לו שאלה לשאול. שלא כהרגלו מבקש המשגיח: "שייך שניכנס לחדר לדון עליה?". אמנם לא מדובר כאן באיזו שאלה רגישה אודות שידוך וכדומה, אודותיה

יהלומים מגדולי ישראל

שאל אותה ר' ישראל סלנטר: הרי את פרופסורית גדולה, מותר לי לשאול אותך שאלה? מדוע גשם יכול לרדת אפילו שבועיים ללא הפסק, ולעומת זאת שלג לא יכול לרדת יותר משלשה ימים רצופים?

מתי מספיק ניצוץ קטן בלבד כדי להחזיר בתשובה?

אמר לה ר' ישראל סלנטר, שהטבע של המים שהם לא עומדים במקום אחד רק הם יורדים, הם מחפשים את העמק לשם הם נשפכים. יכול להיות במקרים מיוחדים שיש שטפון והמים עולים מהים או מהנהר, אם קורה איזה צונאמי ח"ו. אבל לעומת זאת שלג, אם היה יורד יותר משלשה ימים ללא הפסקה הוא היה הורס ממש את כל היקום, את כל הבתים, מחמת הכובד שלו, משום שהוא נשאר לעמוד ולא ממשיך להישפך הלאה.

סיפר הרב דסלר שאותה צעירה חזרה בתשובה!

שאל הרב דסלר: אני כבר סיפרתי כל כך הרבה פעמים את הסיפור הזה ולא ראיתי שאנשים התפלאו מזה, מה הביא את הפרופסורית הזאת להתפלא עד כדי כך שהיא חזרה בתשובה מזה?

אמר הרב דסלר: יראת שמים ומידות טובות זה דבר שהולך ביחד! ר' ישראל סלנטר ראה שהצעירה הזאת מושלמת במידות טובות, וכשאדם מושלם במידות טובות צריך רק ניצוץ אחד של איזה נס או הסבר והוא מקבל יראת שמים!

סיפר הגה"צ רבי משה טורק זצ"ל:

שמעתי פעם מהרב דסלר זצ"ל, שר' ישראל סלנטר זי"ע, מחמת שבתו חלתה היה צריך להיות בברלין ששם היה העיר עם טובי הרופאים, ועל יד המיטה של בתו שכבה אשה צעירה יהודיה, פרופסורית, ור' ישראל ראה שהיא מושלמת במידות ובעדינות.

שאל אותה ר' ישראל סלנטר: מותר לי לשאול אותך שאלה? היא אמרה כן. המשיך ושאל אותה: הרי את פרופסורית גדולה, יש חוק בטבע שגשם יכול לרדת אפילו שבועיים ללא הפסקה, ולעומת זאת שלג לא יכול לרדת אלא רק שלשה ימים בלי הפסק ולא יותר (זכורני כאשר הייתי ילד בן חמש וירד שלג יותר מיומיים, השלג נערם לגובה של למעלה משני מטרים כל העיר הגדולה השתתקה, וזה היה בעיר מולדתי, בעיר של החת"ס. כל העיר השתתקה, שום דבר לא היה, לא לחם ולא חלב, הכל היה סגור).

הצעירה הזאת ענתה לר' ישראל סלנטר שהיא לא יודעת הסבר לכך, מדוע יש הבדל בין הגשם לשלג.

במחלקה הסתובבו מספר אחים ואחיות ובטוח הייתי שאחדים מהם הם משקיפים מוסווים של הק.ג.ב. בכל זאת שלטתי בעצבי שליטת ברזל ופעלתי בהחלטיות...

מרתק: כך הוברח פירושו של הגאון מפולטבה זצ"ל על הירושלמי אל מחוץ חומות מסך הברזל

והקשיש שהיה חולה אנוש. מובן מאליי שהייתי סקרן בכל מה שנוגע לגאון המיוחד הזה, אבל עם כניסתי לחדר שבו שכב חשתי מעבר לכך, תחושה בלתי מוסברת לי עצמי, כי הנה עומד להתרחש עתה דבר חשוב הרבה יותר מעצם חוויית הפגישה עם תלמיד חכם גדול.

מצאתי את הרב קרסילשציקוב במצב חלש מאוד, אבל לאחר שעמדתי והזדהיתי בפניו אורו לפתע עיניו בהבזק של הכרה, חיוך קלוש נמרח על שפתיו החיוורות, וכאשר פסעתי קדימה לקראתו ומבטנו נפגשו לזמן שנראה ממושך, הרגשתי כאילו מחטט הוא בעצם נשמתי כשהוא מנסה נואשות לגלות דבר מה. בתחילה לא היה לי מושג מה הוא מחפש, רק לאחר שנים הבנתי במלואה את כל השפעתה העצומה של הפגישה הזאת, אבל ברגע זה הסתקרנתי עוד יותר. הרגשתי כי הקשיש החלוש הזה מבקש למסור לי דבר מה בעל חשיבות עליונה, חייב הייתי לגלות מהו. במאמץ כביר עלה בידו ללחוש באוזני: "טוב שבאת, אני זקוק לך עתה". למרות ראייתו החלשה הוא התבונן מסביב כדי לוודא שאין אנשים בקירבה מסוכנת אלינו העלולים לשמוע את שיחתנו. בעוד אני מתכופף מעל למיטתו הושיט הרב קרסילשציקוב, שבקושי עוד נותר בו כוח לדבר, את ידו אט אט, ונאחז בידי בעוצמה מפתיעה. יחד עם תנועתו זו סיפר לי את סיפורו המרתק: הוא סיפר כי את נעוריו עשה בישיבת מיר המפורסמת והמעטירה, וכי רבו היה הענק התורני הגאון רבי אליהו ברוך קמאי זצ"ל. הוא מסר לי כי בהיותו בן תשע עשרה שנה פירסם את ספרו הראשון 'תבונה' על הרמב"ם, והיה זה הספר התורני האחרון שהתפרסם ברוסיה הקומוניסטית. קטעים מסיפור זה שמעתי אמנם עוד קודם, אך החלק הבא בדבריו הדהים אותי ממש.

הרב קרסילשציקוב תיאר בפני כיצד חמק מידי הנאצים במלחמת העולם השנייה והתיישב בסופו של דבר במוסקבה, הוא אמר לי כי את הכרך השני של 'תבונה', שבינתיים נודע רק חלקו הראשון ברבים, השלים בתקופה זו. ואז הוא העניק לי את זעזועי הראשון...

כשאך בקושי יכולתי לשמוע את דבריו, הוא לחש לי כי כתב היד של 'תבונה' כרך ב' נמצא עמו בחדרו בבית החולים, ואז המשיך בלחש: "הקשב, תחת הכרית שלי יש כתב יד, הוא הרכוש יקר הערך היחיד שנותר לי. אני רוצה שתקח אותו אתך, אבל עליך

רבי צבי ברונשטיין ז"ל היה עסקן מופלא שהתמסר בכל מאודו להצלת יהודי מסך הברזל בגשמיות וברוחניות. הסיפורים על פעולותיו, שהיו כרוכות לא אחת במסירות נפש של ממש, רבים הם מאוד. פרק מיוחד היה התמסרותו למפעל הצלה של כתבי יד יהודיים, כשגולת הכותרת היא גאולת כתב היד של פירוש הירושלמי להגאון המופלא רבי יצחק אייזיק קרסילשציקוב זצוק"ל, אותו חיבר בעוני וביגון מתחת לאפו של המשטר הקומוניסטי ממש, בצל חומת הקרמלין בעיר מוסקבה. סיפור הגילוי הזה הוא ממש עוצר נשימה, ואין שיעור למאמצים ולמסירות הנפש שהשקיע הרב ברונשטיין כדי להצליח בזה.

וכך הוא מספר בזכרונותיו: הרב הראשי המנוח של מוסקבה הרב יהודה לייב לוי ז"ל, הודיע לי כמה פעמים במהלך היכרותנו ושיחותינו כי הרב יצחק אייזיק קרסילשציקוב מבקש להיפגש אתי. אך מאחר והגאון הזה לא התגורר במוסקבה אלא במאלאכווקא, לא יצאה פגישה זו אל הפועל.

והנה בבוקר יום ' באייר תשכ"ה, כשנתיים לפני הביקור האחרון שלי בבריה"מ, לוחש לי לפתע הרב לוי בעודני עומד בפתח לשכתו כדי לקיים עמו את אחת מפגישותינו - גש מהר ככל האפשר לבית החולים. הלמדן הגדול רבי יצחק אייזיק קרסילשציקוב שוכב שם על ערש דווי, גש אליו ודבר עמו לפני שתאחר את המועד.

מאוחר יותר התחוויר לי כי הרב קרסילשציקוב עצמו הוא אשר ביקש להביא אותי אל מיטת חוליו בבית החולים. מהשמועות עליו שקלטתי עוד במהלך ביקורי הקודמים בבריה"מ כבר ידעתי, שאיש זה שנודע בכינוי 'הגאון מפולטבה' הוא תופעה ייחודית בכל בריה"מ. הוא התמיד בלימוד התורה ללא כל הפסק למרות כל השנים שבהן התגורר תחת משטר קומוניסטי ואתאיסטי אשר נלחם בחריפות נגד האמונה בה' ובתורת ישראל. חרף כל זה לא שינה גאון וצדיק זה מאומה מאורח חייו, הוא המשיך להתייגע בעמל לימוד התורה ויחד עם זאת התמיד בכתיבת חידושו, ביאוריו והברקותיו המקוריים על דפי הגמרא אשר היוו את כל חייו.

דבריו של הרב לוי הבריקו מיד במוחי ותפסתי מהר כי הגאון במצב בריאות רופף על כן התאזרתי במרץ וזריזות ויצאתי ללא דחיה נוספת. מיד מצאתי מונית ודהרתי איתה לבית החולים. עם בואי שמה איתרתי מיד את המחלקה שם שכב הלמדן הגדול

בשנים האחרונות ברוך ה' החל לשאת פרי למרות התקלות המרובות שנראה היה כי בלתי אפשרי הוא להתגבר עליהן. למחרת פגישתנו ביום י"א באייר תשכ"ה נתבקש הגאון רבי יצחק אייזיק קרסילשציקוב לשיבה של מעלה ויום אחרי פטירתו הובא גופו למנוחת עולמים.

מספר עוד הרב ברונשטיין: באותו יום הרה גורל למדתי על קיומה של עבודה מונומנטלית נוספת שנכתבה על ידי ענק תורני זה. כתב היד של תבונה כרך ב' הכיל כתב היד גם קטע מאוצר מדהים אחר שזה עתה הודיע לי הגאון מפולטבה על קיומו - חיבורו הענק על הירושלמי, שהכיל עשרים כרכים של כתב יד.

בפגישה נודע לי מקום הימצאם של עשרים הכרכים בבתיחן של שתי בנותיו. אירגנתי את הוצאתם מבריה"מ בעזר ה' באמצעות השליחים הנאמנים של 'אל תידום'. לביצוע משימת הצלה כבירה זו נדרשו בסך הכל ארבע עשרה שנים וקרוב לעשרים שליחים. אין לתאר את ההפתעה חמדהימח שעוררה הידיעה על גילוי האוצר התורני הזה בכל עולם התורה. הרב ברונשטיין מוסיף כי הדברים התפרסמו בתזמון מיוחד יחד עם ההכרזה בכנסיה הגדולה של אגודת ישראל על תקנת הדף היומי בירושלמי.

לסיום, מציין הרב ברונשטיין אנקדוטה משעשעת: המאמצים שעשיתי כדי להוציא מבריה"מ את כתב היד הגדול של הגאון מפולטבה, הביאו אותי בין השאר לפגישות עם מנהיגים בעולם, ובכלל זה עם מנהיגי בריה"מ. נתקבלתי בהקשר זה לשיחה אצל אלכסי אדזובי חתנו של מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ומנהיג בריה"מ דאז, ניקיטה כרושצ'וב.

פגישה זו גלשה לכיוון שלא ציפיתי לו מראש: "אדזובי אמר לי: מי שאינו שותה עמי וודקה אינו יכול להיות ידיד בריה"מ"..." אני שסבלתי כבר באותם הימים מכיב קיבה פעיל, מנוע הייתי מכל שתיה חריפה, אולם למען הצלחת הפגישה שהיתה עשויה לקדם את הצלחת הפרוייקט כולו גמרתי אומר בלבי לשתות עמו ולהסתכן. כך אמנם עשיתי, שתיתי מלוא לוגמי וראיתי שחור בעינים - לא שחור ציורי אלא שחור של ממש. איבדתי את הכרתי והיה צורך להשיבנה אלי. אך בהימור שהימרתי נראה כי זכיתי. ככונותי לשתות זיכתה אותי במידת אמינות לא קטנה אצל אדזובי. כתוצאה מכך הסכים כרושצ'וב להיפגש בעת ביקורו בארה"ב עם ועד רבנים בלתי תלויים שכלל את האדמו"ר מסטמאר ואת האדמו"ר מסקולען ועוד..."

(מתוך ספר 'אל תידום')

לפעול בזהירות. אסור שמישהו יבחין בכל דבר חשוב. אל תמהר, תחת הכרית נמצא גם מד-חום העמד פנים כאילו אתה מוציא את המדחום כדי למדוד את החום שלי, ואז תנסה ליטול אליך את כתב היד בלי שמישהו יבחין בכך".

עודני זוכר את עצבנותי ואת חרדתי שמא יבחין מי מן האחים או האחיות בי או בכתב היד ויחשו. במחלקה הסתובבו מספר אחים ואחיות ובטוח הייתי שאחדים מהם הם משקיפים מוסווים של הק.ג.ב המתחפשים מתחת לבגדים הלבנים. בכל זאת שלטתי בעצבי שליטת ברזל ופעלתי בהחלטיות. כשראיתי שהרגע מתאים לכך, תחבתי את ידי מתחת לכרית של הרב, הוצאתי משם את המדחום כשבכונותי להביאו לפיו, ואילו בו בזמן הוצאתי בידי האחרת את חבילת הגליונות הכתובים. אילו הביט בי מישהו באותו רגע היה רואה אותי מתכופף כדי לסדר את אחד מגרבי, אולם עד אז היה כבר כתב היד תחוב בתוכם.

כאשר התיישבתי שוב והבטתי ברב הקשיש, ראיתי שפניו הבהיקו. הוא הסתכל בי בכוח שלא הייתי מצפה לחוש אותו אצל אדם במצבו החלש. המבט בעיניו היה של אדם המוכן עתה לצאת מהעולם הזה ולעבור לעולם שכולו טוב.

לחשתי לו כי את השלב הראשון במשימה ביצעתי בהצלחה, אחר כך הוצאתי מפיו את המדחום ובתנועת יד רחבה קראתי מעליו את מידת החום, בעוד שראשי מתנועע ימינה ושמאלה כאות להשתתפות בצערו. החזרתי את המדחום אל מתחת לכרית. הרב הישיש אותת לי להתקרב אליו שוב, וכאשר עשיתי זאת לחש לי: אני רוצה שתתחייב לי על דיברתך ובתקיעת כף שתדאג להביא כתב יד זה לידי פרסום. עתה חשתי תחושה קשה של חוסר אונים מעורבת בלא מעט חרדה, איך אוכל לתת לו התחייבות כה חמורה כפי שהוא מבקש, הרי כל עוד אני נמצא שם בבריה"מ לא היתה כל דרך לדעת מה יקרה לי בעוד רגע ממש, בכל שעה עלול היה הק.ג.ב הנמצא בכל מקום לעצור אותי, בין על דבר שכן עשיתי ובין על דבר שלא עשיתי. הם עלולים גם לעקוב אחרי לגלות את כתב היד ולהחרים אותו.

הסברתי לו אפוא כמיטב יכולתי את ספקותי וחששותי, והוא הבין טוב ולחש לי בתגובה: אם תיתקל כאן בצד זה של מסך הברזל בכל צרה שהיא אתה פטור מכל התחייבות, אבל אם תצליח לצאת מכאן עם כתב היד תקבל נא על עצמך בתקיעת כף את ההתחייבות הזאת. לכך הסכמתי ואת זאת הבעתי בתקיעת כף כבקשתו. אותה לחיצת יד פתחה מסע שנמשך שנים, ואשר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

נדריים דף כח

מה עשה הגאון ר' איסר זלמן מלצר כאשר ילד ביקש ממנו ברכבת שיסייע לו להתחבא מהמבקר?

דינא דמלכותא דינא

כאשר הגיע הרכבת ל"בריסק", לא המשיך בנסיעתו כפי שחשב לעשות, אלא החליט לרדת, ולשים פעמיו לרבו הגדול מרן הגר"ח זצ"ל, כשהוא נרגש ונסער שמא עשה כאן דבר הנוגד את ההלכה...

מרן הגר"ח שמע את כל פרטי המעשה ואמר, "אכן טוב עשית ונהגת כשורה, טוב שעשית כך... אילו תפס מבקר הכרטיסים הגוי את הילד היהודי הקטן ללא כרטיס, האם הוא היה גובה ממנו את דמי הנסיעה בלבד, או שהיה נותן לו גם מספר סטירות לחיי... ברור הדבר שהיה מלמדו לקח... וכי המכות הללו גם הן דינא דמלכותא? ברור שלא!...

(עובדות והנהגות לבית בריסק ח"א)

סיפר הגאון הגדול רבי דוד פינקל זצ"ל: פעם נסע מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל [תלמידו המובהק של מרן הגר"ח זצ"ל] ברכבת, ובשעת הנסיעה נכנס לקרון בו ישב, ילד יהודי קטן, שלא היה לו כרטיס נסיעה, הילד התחבא מתחת לספסל בו ישב רבי איסר זלמן, ובקשו שיסתירונו ברגליו... עד אשר יעבור מבקר הכרטיסים...

התחבט רבי איסר זלמן בדעתו, האם מותר לו לסייע במעשה זה לילד הקטן לנסוע ללא כרטיס, אולם תוך כדי כך, נראה המבקר בפתח הקרון, ועל כן מיהר והסכים לתת לילד להתחבא, אמנם בתוך תוכו לא היה שלם במעשהו, ולא מצא מרגוע לנפשו, בחששו שמא נכשל חלילה בסיוע לגניבה מהנהלת הרכבת...

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

תכין עצמך לכבוד שבת

קבל את 'גיליון 'לקראת שבת' שכבש את העולם היהודי
אצלך בתיבת המייל לפני כולם כל יום חמישי

סיפורים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

האם מותר לשנות מנוסח ספרד לנוסח אשכנז?

ואסור לאדם לשנות מנוסח אבותיו, אולם, לדעת פוסקים רבים, מותר לשנות מנוסח ספרד לנוסח אשכנז, משום שאבות אבותיהם של רוב המתפללים בנוסח ספרד, שינו מנוסח אשכנז שבו התפללו אבותיהם לנוסח ספרד. ויש חולקים. וכמו כן, יש אומרים, שמותר לאדם לשנות מנוסח אבותיו לנוסח ספרד המיוסד על נוסח האריז"ל; (אך יש לציין, כי קיימות שיטות שונות בנוגע לנוסח האריז"ל).

[משנ"ב סח, ד; בו"מ דרשו, 6]

עיקריהם של נוסחאות הברכות והתפילה, ומנהגי התפילה, נקבעו על ידי חכמינו ז"ל, אנשי כנסת הגדולה, תנאים ואמוראים. אך במשך הדורות, בהתאריך הגלות, התהוו שינויים רבים בין הנוסחאות והמנהגים. ועל פי דברי האריז"ל, קיימים בשמים שנים עשר שערים לתפילה, ולכל שער נוסח משלו, כך שיש מקום לנוסחים רבים. ובימינו אנו, קיימים ארבעה נוסחים עיקריים: נוסח אשכנז, נוסח ספרד, נוסח עדות המזרח, ונוסח תימן.

איזה חלק מהתפילה חייבים לומר כפי נוסח המקום?

תפילת שמונה עשרה, הנאמרת בלחש בלבד, רשאי לומר בנוסח שרגיל בו.

ואם משמש כש"ץ - לכל הדעות חובה עליו לומר את חזרת הש"ץ בנוסח הציבור; ונחלקו הפוסקים, האם הש"ץ רשאי להתפלל בלחש בנוסח שרגיל בו, ואז יתן את דעתו על השינויים שבין נוסח זה לנוסח המקום; או שעליו להתפלל גם בלחש כנוסח המקום, כדי 'לסדר' אותו בפיו לקראת חזרת הש"ץ.

[בו"מ דרשו סח, 8]

הרגיל להתפלל בנוסח השונה מהנוסח שבבית הכנסת בו הוא מתפלל - יאמר את חלקי התפילה הנאמרים בקול רם, כגון קדושה, כפי נוסח המקום; ואת שאר חלקי התפילה, רשאי לומר בנוסח שרגיל בו, אך בלחש. ויש אומרים, שרשאי אף להתפלל בקול רם את כל חלקי התפילה בנוסח שרגיל בו, (אם הדבר לא יגרום למחלוקת), ורק את הדברים שאינם נאמרים אלא בציבור, כגון קדושה, יאמר כנוסח המקום. ויש שכתבו, שאת כל חלקי התפילה שמותר לומר בקול רם, יאמר בנוסח המקום; ורק את

איזו הלכה נלמדת מכך שנוסח רוב הברכות אינו מופיע במשנה ובגמרא?

וכמו כן, אם דילג על פתיחת הברכה - "ברוך אתה ה'..." - או על חתימתה, לא יצא ידי חובה. ויש אומרים, שאם חתם את הברכה כראוי, יצא ידי חובה. ויש שכתבו, בנוגע לברכות הפותחות וחותרות ב"ברוך אתה ה'", שאם פתח והזכיר את ענין הברכה כראוי, ולא חתם את הברכה כלל - יצא ידי חובה. ולכתחילה, לכל הדעות חובה לומר את הברכות בנוסח המלא, כפי שנמסר מדורי דורות.

[משנ"ב סח, א; בו"מ דרשו, 1-2; וראה שם, 3]

נוסחן המלא של הברכות הארוכות, כגון הברכות שבתפילת שמונה עשרה, אינו מופיע במשנה ובגמרא, ורק נוסח החתימה של ברכות רבות מופיע בהן. וכתבו ראשונים, כי עובדה זו מלמדת שבדיעבד יוצאים ידי חובה אף בשינוי או בדילוג של חלק מנוסח הברכה.

אולם, אם לא הזכיר את עיקר תוכן הברכה, או פרטים שחכמינו ז"ל הגדירו כהכרחיים לברכה זו, כדוגמת האיזכור של ברית מילה ותורה בברכת 'נודה לך' שבברכת המזון - לא יצא ידי חובה.

* כל מצוה דאורייתא שספק לאדם אם הוא חייב לקיימה, חובה עליו לעשותה, כיון ש'ספקא דאורייתא לחומרא', אך לא יברך עליה.
* מצוה מדאורייתא להזכיר את יציאת מצרים בכל יום ובכל לילה, באמירת פסוק או הלכה שנזכרת בהם יציאת מצרים, או אף באמירה: "ה' הוציאנו ממצרים". וחכמינו ז"ל תיקנו לקיים את המצוה לכתחילה בזמן קריאת שמע, בסוף הפרשה השלישית של קריאת שמע.
* המסופק אם קרא את הפסוק הראשון של קריאת שמע, 'שמע ישראל', ואם אמר את הברכות שלפניה, עליו לשוב ולקרוא את כל קריאת שמע עם ברכותיה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

אם ילד קָשֶׁר את קָשֶׁר התפילין של ראש - האם ניתן להניחן?

בהלכות הכתיבה לכל פרטיהן. וכך גם דינם של 'בְּתֵי' התפילין, והכנסת הפרשיות, וקשרי ה'ד' וה'י' שברצועות - שאם נעשו בידי אשה וקטן, ולהבדיל, בידי מומר, הרי הם פסולים. ויש להחמיר גם בנוגע לתפירת היריעות בספר התורה; ונחלקו הפוסקים אם רק לכתחילה, או גם בדיעבד. וגם בנוגע לשחיטה - אדם שאינו מאמין במצוותה, שחיטתו פסולה.
[שו"ע לט, א-ב, משנ"ב ו, ח ר"י, וביה"ל ד"ה או, ד"ה שאינו וד"ה בכל]

ספר תורה, תפילין ומזוזה, שכתבם אדם הפטור ממצוותם, כגון אשה וקטן - פסולים. וכן אם כתבם אדם שאינו מאמין במצוותם, אף אם הוא מומר למצוה זו בלבד, ואף אם אינו מומר להכעיס - פסולים. ויתכן שאפילו אם ביטל את קיום מצות תפילין, או מצות מזוזה, רק פעם אחת, מתוך זלזול במצוה, הריהו פסול לכתוב את פרשיותיהן. ולכתחילה יש להחמיר גם במומר למצוות אלו 'לתאבון', (ראה לעיל); אך גם בדיעבד, אין להקל אלא כאשר ידוע כי הכותב בקי

הלוח היומי

כ"ח בחשוון | רבנו יונה החסיד ב"ר אברהם זצ"ל, מגירונדי, בעל שערי תשובה, ספר היראה ועוד

יארצייט:

כ"ד: רבנו יונה החסיד ב"ר אברהם זצ"ל, מגירונדי, בעל שערי תשובה, ספר היראה ועוד. (וי"א שנפטר בח' חשוון)
תקל"א: רבי אליעזר ליבר ב"ר אברהם אשכנזי זצ"ל, המגיד מברדיטשוב. (וי"א בכ"ח תשרי)
תשמ"ח: רבי שלום ב"ר אברהם אביש מרדכי הלוי אייזן זצ"ל.
תקנ"ד: רבי מולא אור שרגא זצ"ל.
תרס"ב: רבי חיים רחמים יוסף פרנקו זצ"ל, רבה הספרדי של קהלת חברון ומייסד ביה"ח חסד לאברהם, בעל שערי רחמים, ויצבור יוסף ועוד.
תשנ"ז: רבי שמואל ב"ר ברוך שלום הלוי אשלג זצ"ל.

יארצייט רבינו יונה ב"ר אברהם מגירונדי בעל ה"שערי תשובה"
כלל גדול בעבודת ה'

כתב רבינו יונה: זה כלל גדול בתורה, כל דבר שאינך יודע אם הוא מותר או אסור, הרי זה אסור עליך עד שתשאל לחכם ויאמר לך
שהוא מותר.

(אגרת התשובה לרבינו יונה מח)

נשתדל להימנע מלעשות כל דבר שאיננו יודעים בוודאות שהוא מותר

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il